Znam. Razumem. Želim vedeti še več.

Tukajšnje vaje in tiste, ki sledijo v trinajstem poglavju e-učilnice, so namenjene končnemu utrjevanju ter dopolnitvi vseh predstavljenih pravil o vejici.

VAJA 1:

Zdaj ste že pravi strokovnjaki_inje za vejico. Predstavljajte si, da vas na ulici ustavi študent novinarstva, ki pripravlja televizijsko anketo. Kako bi mu odgovorili na naslednji vprašanji:

- Ali znano pravilo »*Pred* ki, ko, ker, da, če *vejica skače*« drži neizpodbitno in brez izjeme?
- Kako je z vejico pred *in* – ali je res nikoli ni?

Bi se izkazali pred celotno slovensko javnostjo?

Če niste povsem prepričani, lahko odgovoru na ti dve in še nekatera vprašanja o vejici prisluhnete v radijski oddaji KiKs: pravila za postavljanje vejic. Voditeljici 8-minutne oddaje je s pojasnili pomagala T. Lengar Verovnik (Radio Slovenija, Prvi program, 2020).

VAJA 2: Odvečne vejice

Na vprašanje, kje vejice ni, je odgovor preprost: pač tam, kjer pravila ne določajo, da mora biti. Pri enem od takih mest pa se je vseeno treba ustaviti. Gre za zveze, ki se začenjajo s predlogi *zaradi*, *kljub* in *glede na*. Ti lahko nase vežejo celo vrsto besed, a če na koncu take zveze – ali pred njo – ni katerega od razlogov za vejico, potem vejice zgolj zaradi njih ali dolžine besedne zveze tja ne smemo napisati.

> **Zaradi** zagotavljanja boljše zmogljivosti proge na tem območju je najbolj smiselna rešitev gradnja drugega tira.
> Priprava zaključka napada je pomembna **zaradi** ustvarjanja priložnosti za doseganje zadetka iz ustreznejšega položaja na igrišču.
>
> **Kljub** navedenemu razvoju doktrine direktnega učinka v sodni praksi se Sodišče v tistem obdobju še ni eksplicitno opredelilo do tematike povrnitve škode.
> /.../ ob tem pa je še v celoti združljiv s Sassom **kljub** rahlo drugačni sintaksi pisanja.
>
> **Glede** na številčnost, bližino postranslacijskih modifikacij in funkcionalne študije smo zaključili, da /.../.

/K/oliko je staro njegovo telo **glede** na pravilnost delovanja osnovnih telesnih funkcij in celičnih procesov?

Pri branju tovrstnih dolgih zvez (gl. podčrtano) moramo globlje vdihniti in na njihovem koncu narediti daljši premor, še vseeno pa tvorijo en sam stavčni člen. Ko boste v dvomih, ali jim pripisati vejico ali ne, jih v mislih skrajšajte, s čimer bo postalo še bolj očitno, da te ni. Npr.:

Zaradi zagotavljanja boljše zmogljivosti proge na tem območju je najbolj smiselna rešitev gradnja drugega tira.

> **Zaradi** zmogljivosti je najbolj smiselna /.../.

Naloga:

1. Podčrtajte stavčne člene, ki jih začenjajo *zaradi*, *kljub* in *glede na*, ter zaznamujte mesto ob njih, na katerem vejice ni. Nato pripišite poljubno skrajšano obliko tega stavčnega člena, pri kateri bo vidno, da bi bila vejica zares odveč.

a) Zaradi naraščajoče debeline obroča vode (slika 3.1) se zmanjša površina stika med sosednjimi zrni. _____

b) Alergijska reakcija pri piku žuželk nastane zaradi burnega odziva imunskega sistema na določene beljakovine v strupu žuželk (Mušič, 2006). _____

c) Kljub prizadevanjem za boljše rezultate pri pregonu najtežjih oblik gospodarskega kriminala ter korupcije pa praksa še vedno kaže drugače. _____

č) nasploh /je/ v kriminalistični policiji na določenih linijah delo z viri in informatorji kljub številnim izvedenim ukrepom še vedno pomanjkljivo _____

d) Glede na število izdanih receptov je poraba zdravil v preteklem desetletju narastla za približno 20 %. _____

e) V tem primeru se zavarovancu odmeri invalidska pokojnina ne glede na starost in dolžino dopolnjene pokojninske dobe. _____

2. Pri obravnavi polstavka smo napisali, da so predlogom *zaradi*, *kljub* in *glede na* po tem, da lahko nase vežejo celo vrsto besed, zelo podobna deležja *upoštevaje*, *(ne) oziraje se*, *zahvaljujoč*, *sodeč*, *upoštevajoč* ipd. Ponovimo s kratko nalogo, da tudi na koncu besednih zvez, kakršne so spodaj podčrtane, vejico ... (kako že: pišemo ali opuščamo?).

a) Upoštevaje dosedanjo višino javnih izdatkov za infrastrukturo ___ skorajda ni možno pričakovati, da /.../.

b) Ne oziraje se na zastavljeno organizacijo pretoka informacij ___ je pomembno, da se /.../.

c) Zahvaljujoč javorniškemu toku ___ imajo Malni tudi ob najhujši suši še okrog 1 m^3/s vode.

3. Zdaj ko smo se naučili, da je treba paziti na odvečno vejico pri *zaradi*, *kljub* in *glede na* (pa tudi pri njim podobnih deležjih) ... povejmo še, kdaj vejica vendarle ni odveč.

Oglejte si vejice v naslednjih dveh zgledih in razmislite, kako bi jih utemeljili.

Policisti in vojaki /nam/, ne glede na odnos javnosti do njih, pomagajo.

Selitev v tujino s ciljem karierne rasti je pogumna poteza, ne glede na čas bivanja v tujini.

Prav imate, če je bil vaš razmislek približno naslednji: vejice so pravilne, če del povedi, ki ga označujejo, utemeljimo kot vrivek (prvi primer) in dostavek (drugi primer).
(Ne) glede na in *kljub* (tudi *navkljub*) resda pogosto začenjata vrivek in dostavek, morajo pa zveze z njima za to, da gre za vrivek in dostavek – ter posledično za pravilne vejice ob njih –, imeti tudi vse druge značilnosti, o kateri smo govorili v podpoglavjih 2 in 4 zgoraj oz. v dvanajstem poglavju e-učilnice.

VAJA 3: Z izjemo predhodne vaje v nobeni niste dobili naloge, ki bi se glasila: prečrtajte odvečne vejice. Zdaj je čas zanjo.

1.

a) Za bolj natančno in specifično določanje teh dveh spojin, se izvajajo meritve na visokotlačnem tekočinskem krimatografu (HPLC), s katerim smo izvajali analize, predstavljene v tej magistrski nalogi.

b) Po opravljeni separaciji, smo ponovno opravili testiranje vseh kolon. Na vsaki koloni, smo izvedli pet zaporednih testov s pulzno motnjo in iz meritev določili As, N/m in HETP. Iz petih ponovitev, smo izračunali povprečno vrednost in standardno deviacijo meritev.

c) Pri ugotavljanju skladnosti meritev, se podjetje sooča z različnimi ugotovitvami, oz. merilnimi rezultati. Pomembno je, da se podjetje pri ugotavljanju kakovosti, drži predpisanih zahtev kupca, saj mu to prinaša dobro oceno pri njem, ter s tem povišanje konkurenčnosti na trgu.

č) Pri izvedbi meritev telesnih mer, smo uporabili tehtnico za merjenje telesne teže in višinomer za merjenje telesne višine. Za pomoč pri opisu vzorca, smo uporabili starost študentov.

2.

a) Odprta družba ljudi usmerja k prepoznavanju novosti, medtem, ko tradicionalna družba temu nasprotuje.

b) Ta čas je pomemben, da se zagotovi toplotno ravnotežje, in da se odpravijo turbulence pri potapljanju.

c) Poudarili smo, da se vsi učimo, in da ni prav nič narobe, če se učimo ob napakah.

č) Etnocentrizem je predpogoj za nacionalizem, vendar pa le-ta ni poseben primer etnocentrizma, kajti, da etnocentrizem postane nacionalizem, mora biti mobiliziran. Z drugimi besedami to pomeni, da mora ideja naroda postati temelj identitete za dovolj velik del populacije, in da so pobudniki te mobilizacije pogosto deli elite določenega naroda.

3.

a) Onesnaženost odpadnih voda zaradi ostankov farmacevtikov, oziroma ostankov zdravil je v okolju /.../ vedno večja.

b) Deluje kot gostilo, ali želirno sredstvo.

c) Upniki lahko pri porazdeljevanju bremen sodelujejo bodisi s pretvorbo terjatev v lastniški delež, bodisi z delnim odpisom njihove terjatve.

č) Neverbalno komuniciranje se razlikuje od verbalnega po tem, da ne poteka niti v govorni, niti v pisni obliki.

VAJA 4:

Rabe oz. nerabe vejice, ki jo kažejo naslednji trije primeri, še nismo obravnavali. Razlog je v tem, da gre za dokaj redke ubeseditve.

Oglejte si naslednje povedi.

V takih primerih **in ko** je obstajal utemeljen dvom, so o kazni odločali škofovi svétniki.

/.../ se torej lahko sprejme le na podlagi usklajenega pristopa **in kadar** je to skladno z zdravjem ljudi in varstva okolja

Pri večjih opeklinah **ali kjer** je več poškodovanih oziroma pri poškodbah v zaprtih prostorih, takoj pokličemo pomoč na številko 112.

Avtorji zgornjih povedi so se pravilno odločili, da pred *in ko, in kadar* ter *ali kjer* ne postavijo vejice. Pravilo o tem najdemo v starem SP iz leta 1962 (str. 87), in sicer: »Kadar veznik *in* veže stavčni člen in istovrstni odvisnik, med njima ne pišemo vejice.« Če se vam torej take povedi zapišejo, ravnajte, kot določa pravilo in kažejo zgledi. Se pa tu postavlja še eno vprašanje, in sicer vprašanje, ali postaviti drugo vejico, tisto, ki odvisnik zaključuje – zgoraj sta taka prvi in tretji primer (pred *so o kazni* in pred *takoj pokličemo*). Odgovor je »da«, táko zvezo stavčnega člena in odvisnika, ki jima glavni stavek šele sledi, zaključimo z vejico (zgoraj obe označite kar sami).

VAJA 5: Vstavite pravilne vejice (pozor: v nekaj primerih ni nobene).

a) Dečka ki sta izvedla meritev sta stara štiri leta. Pripravila sem več trakov iz blaga /.../ in njuna naloga je bila da odgovorita na moje vprašanje: »Koliko trakov potrebujemo da izmerimo dolžino stene?«

b) Danes so ljudje računalniško pismeni in ker so računalniško pismeni lahko opravijo rezervacijo sami na različnih spletnih straneh. Če samo pogledamo podatke Statističnega urada Republike Slovenije ugotovimo da uporaba interneta raste v različnih starostnih skupinah.

c) Še preden pa lahko razumemo kako lahko igrifikacijo uporabimo tudi v izobraževanju je potrebno razložiti kaj igrifikacija sploh je. Tudi pri definiciji igrifikacije si strokovnjaki niso enotni. Gabe Zicherman je pojem igrifikacija definiral kot »proces uporabe razmišljanja ki se uporablja v igri in uporaba mehanike iger za vključitev publike k reševanju problema«.

č) Zaupanje med raziskovalcem in intervjuvancem ima pomembno vlogo med izvajanjem samega intervjuja. To je težavna zadeva še posebej pri enkratnih intervjujih kjer se vpleteni niso nikoli prej srečali. Neuspeh pri pridobivanju zaupanja ima lahko za posledico da se intervjuvanci zatečejo k pripovedovanju tega kar menijo da želi raziskovalec vedeti.

d) Najbolj razširjeno je programiranje s pomočjo računalnika ko računalniku prepustimo izračune geometrijskih informacij. Obstajajo pa tudi naprednejši programi namenjeni avtomatskemu programiranju.

e) Pri vzorcu K4-1 z optimalnim deležem cirkonija glede na teoretično razmerje Zr/O so prisotni predvsem cirkonijevi oksidi.

f) Pri tem vprašanju je bilo /.../ možnih več odgovorov. Ugotovimo lahko da jih je največ vključenih v društva in sicer 18 kar predstavlja 34 %. Pri tem vprašanju je bila na voljo tudi opcija drugo s čimer smo anketiranim omogočili da zapišejo svoj odgovor saj vseh nismo mogli zajeti.

g) Hipoteza 5: Prebivalci Republike Slovenije menijo da so posledice kriminalite zoper vode večje za posameznike kot za rastline živali in družbo. Hipoteza 6: Prebivalci Republike Slovenije menijo da je ekološka kriminaliteta nevarnejša od kriminalitete zoper vode.

h) Delo naj bi človeka izpolnjevalo mu nudilo možnosti za osebni in strokovni razvoj vendar se vse pogosteje ljudje srečujejo s številnimi dejavniki ki povzročajo nezadovoljstvo. Sem sodijo fizični dejavniki kot so vročina hrup svetloba in podobno ter psihološki dejavniki kamor se uvrščajo medosebni konflikti nejasnost delovne funkcije preobremenitev negotovost vloge itn.

i) Za statistično analizo smo uporabili povprečne vrednosti treh zaporednih meritev. Vse tkivne doplerske meritve smo opravili pri hitrosti prenosa slik /.../ nad 150/s. Indeks zmogljivosti obeh prekatov smo izračunali s pomočjo tkivnega doplerja kot razmerje med vsoto izovolumetričnega časa krčenja in sprostitve prekata ter časom iztisa /.../. Na podlagi shranjenih posnetkov apikalnega preseka dveh in štirih votlin ter apikalnega vzdolžnega preseka smo po opravljeni ultrazvočni preiskavi na delovni postaji /.../.

j) Doktorska disertacija ima dva delna cilja. Prvi delni cilj doktorske disertacije je razviti algoritem in izdelati sistem ki vsebuje kamero /.../ ter je sposoben napovedati v kakšnem času bo oblak prekril sonce oziroma osenčil fotonapetostno elektrarno.

VAJA 6:

a) Označite vejice, ki nekaj (npr. stavčni prilastek, odvisnik) zaključujejo.

Podjetja /.../ predstavljajo na podlagi poročila, ki ga je izdala Agencija RS za okolje, 68,32 % vseh preverjenih emisij toplogrednih plinov.

Druge lastnosti, kot so predsodki, nasilnost in konvencionalnost, se ne razumejo kot posledica opravljanja policijske dejavnosti.

Na PP /.../ so, po anketah sodeč, pritiski s strani nadrejenih dokaj pogost razlog za stres.

Rezultati, pridobljeni s pomočjo uporabe metodologije DEX, kažejo, da mesta, izbrana s strani Agencije za radioaktivne odpadke, izpolnjujejo manj meril ustreznosti.

nato so /učenci/ povedali, da je bila skladba lepa, in želeli so si, da jim zaigramo še enkrat

b) Zdaj si oglejte besede, ki zgoraj označenim vejicam sledijo. Posebno pozornost namenite zadnjemu primeru. Kaj vam ta hitra analiza še dodatnega pove o vejici pred veznikom *in*?

Odgovor: _____

c) Tudi s pomočjo zgornje ugotovitve razložite, zakaj je v naslednji prvi povedi vejica pred *itd.* nujna, medtem ko vejice na istem mestu v drugi povedi ne sme biti.

> Otroci se med seboj razlikujejo glede na vsebino in način igre, vrsto iger in igrač, čas, ki ga preživijo v različnih igrah, itd.
>
> Od približno petega leta otrokove starosti /.../ lahko skupaj /s starši/ tudi rolajo, se vozijo s kolesom, smučajo, plavajo itd.

Odgovor: _____

č) Za konec si oglejte še naslednjo poved, zlasti v njej označeno vejico. Nato izberite pravilen odgovor na vprašanje: ali sta razloga za določeno vejico lahko celo dva?

> Organizacije so velikokrat prepričane, da imajo vso moč v postopku zaposlovanja, vendar tudi kandidat lahko izstopi iz postopka ali na koncu zavrne ponudbo za zaposlitev.

Odgovor: a) Da, seveda. Če dobro pomislim, takih primerov sploh ni malo.

b) Ne, nikakor. To bi še bolj zapletlo pravilno pisanje vejic.

VAJA 7: Ali želite še več vaj z vejico?

Vzemite v roke zbirko nalog *Vejica, pa pika* avtorja D. Popiča (2018) in/ali priročnik M. Kocjan Barle (1999) *Abeceda pravopisa*. Oba vsebujeta tudi rešitve.